

K žádosti Josefa N-a povolil knihovní soud, by podle dlužního úpisu ze dne 29. října 1929 bylo vloženo na nemovitosti zástavní právo pro pohledávku Antonína a Filomény N-ových ve výši 50.000 Kč. K rekursu správce úpadkové podstaty v úpadku Josefa N-a rekursní soud knihovní žádost zamítl. Důvody: Podle § 77 knih. zák. může zakročiti o vklad knihovních práv bez plné moci jen ten, v jehož prospěch má býti vklad povolen. Chtěl-li Josef N. jménem manželů Antonína a Filomény N-ových zakročiti o vklad práva zástavního v jejich prospěch, byl by se musil před soudem vykázati jejich plnou mocí a jen na podkladě výslovného zmocnění mohl zakročiti o žádaný vklad. Takovéto písemné zmocnění nebylo však Josefu N-ovi uděleno ani zvláštní listinou ani dlužním úpisem. Soud prvé stolice přezkoumává knihovní žádost podle stavu v době, kdy byla předložena (§ 93 knih. zák.). Dodatečné předložení plné moci řečených manželů rekursnímu soudu nemůže vadu napravit.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu Antonína a Filomény N-ových a změnil napadené usnesení v ten rozum, že odmítl rekurs správce úpadkové podstaty.

Důvody:

Pravdu má rekursní soud v tom, že se dlužník, žádaje o vklad zástavního práva, musí vykázati plnou mocí zástavního věřitele. Stačí v této příčině odkázati k zdejšímu rozhodnutí uveřejněnému ve sb. n. s. pod čís. 950. Ale z toho neplyne, že, byl-li žádaný vklad povolen přes to, že se dlužník plnou mocí nevykázal, může si proti usnesení stěžovati sám žadatel. Mohli tak učiniti jen zástavní věřitelé Antonín a Filoména N-ovi, kteří však rekurs nepodali. Nebyl-li však oprávněn k rekursu žadatel Josef N., na jehož jmění po podání knihovní žádosti byl vyhlášen úpadek, nebyl k rekursu oprávněn ani správce jeho úpadkové podstaty, jak správně bylo doličeno v dovolacím rekursu. Rekursní soud měl rekurs správce úpadkové podstaty Josefa N-a odmítnouti pro nedostatek oprávnění k rekursu a pochybil, neučiniv tak, nýbrž pustiv se do věcného vyřízení.

Čís. 9759.

Bylo-li manželství pravoplatně rozloučeno bez viny manželů, jsou bezpředmětné rozsudky nižších soudů, vyslovující rozvod z viny obou manželů.

Od doručení rozsudku dovolacího soudu, jímž vyslovena rozluka bez viny stran, nepřísluší již manželce nárok na výživné.

Při rozvodu může i nevinná manželka žádati na nevinném manželovi výživné.

(Rozh. ze dne 21. března 1930, Rv II 477/29.)

K manželově žalobě bylo manželství stran právoplatně rozloučeno rozsudkem nejvyššího soudu ze dne 14. prosince 1928. K žalobě manželky o rozvod manželství od stolu a lože, o niž tu jde, vyslovil procesní soud první stolice rozvod z viny obou manželů a uložil manželům platiti manželce výživné měsíčně 260 Kč. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud odkázal dovolání žalovaného manžela proti výroku o rozvodu a o vině na něm na rozsudek nejvyššího soudu ze dne 14. prosince 1928, co do výroku o výživném vyhověl dovolání a změnil rozsudek nižších soudů potud, že uznal žalovaného povinným zaplatiti žalobkyni výživné měsíčních 260 Kč do dne 29. ledna 1929 (do dne účinnosti rozlučky), kdežto další návrh žalobkyně na výživné zamítl.

Důvody:

Nižší stolice nepřihlížely ke sporu o rozlučku již právoplatně rozhodnutému. I jest tu tedy uvésti především formální stav obou manželských sporů. I. Žaloba manželky na manžela o rozvod a o placení výživného, o kterouž nyní jde, podána dne 22. dubna 1927 a věc rozhodnuta rozsudkem prvního soudu ze dne 13. prosince 1928 tak, že rozvod vysloven z viny obou manželů a manžel odsouzen, by manželce platil výživné měsíčních 260 Kč od 26. dubna 1928, v kterémž bodu rozsudek důvody neobsahoval. Rozsudek ten doručen zástupci žalovaného dne 17. prosince 1928, jenž podal dne 1. ledna 1929 odvolání, vytkl nedostatek důvodů co do výživného a navrhl změnu rozsudku v ten rozum, by manželství bylo rozvedeno z viny žalobkyně nebo z její převážné viny a žaloba o výživné by byla zamítnuta neb aspoň výživné sníženo. Návrh na doplnění rozsudku podle § 420 c. ř. s. nepodal. Žalující strana (manželka) odvolání nepodala i zůstal výrok o její vině na rozvodu jako nenapadený v platnosti. Usnesením ze dne 23. ledna 1929 doplnil první soud rozsudek důvody pro výrok o výživném, opřev jej o dvorní dekret ze dne 4. května 1841. Odvolací soud rozsudkem ze dne 27. března 1929 odvolání manželovu nevyhověl a rozsudek zcela potvrdil, rozlučku, ač ji v protokole jednacím konstatoval, však v úvahu nevzal. Nyní je manžel v dovolání, dovolává se vyslovené rozlučky a navrhuje zamítnutí žaloby, po případě rozvod z viny žalobkyně nebo z její převážné viny a zamítnutí žaloby o výživné neb aspoň snížení výživného. Manželka navrhuje zamítnutí tohoto dovolání a potvrzení napadeného rozsudku, tedy rozvodu z viny obou stran a výroku o výživném. II. Žaloba manžela na manželku o rozlučku z viny manželky podána byla 8. července 1927 a zamítnuta rozsudkem prvního soudu ze dne 18. října 1927 z důvodu, že sice rozvrat tu je, ale že byl zaviněn jen žalobcem, takže mu právo na rozlučku podle § 13 písm. h) rozl. zák. nepřísluší. Tento rozsudek byl rozsudkem odvolacího soudu ze dne 28. ledna 1928 potvrzen z důvodu, že žalobci sluší přičítati na rozvratu převážnou vinu. Na dovolání žalobce uznal však nejvyšší soud rozhodnutím ze dne 14. prosince 1928, že se manželství rozlučuje, aniž by na rozluce byla

ta neb ona strana vinna, a to z důvodů, že rozvrat, jevíci se v stálých neshodách, tu byl již téměř od počátku manželství uzavřeného v roce 1923, a že tedy to, co nižší stolice jako žalobcovo zavinění z let pozdějších, najmě z let 1926—1927 zjišťují, bylo jen následkem rozvratu již nastalého, nikoli však jeho příčinou. Podle toho rozvod byl prvním soudem vysloven dne 13. prosince 1928 a rozluka nejvyšším soudem dne 14. prosince 1928, takže první soud, ač věděl o sporu o rozluku, o tomto výroku vyslovujícím rozluku nevěděl, nýbrž byl výrok ten znám teprv odvolacímu soudu, když rozhodoval o odvolání ve věci rozvodové. Jisto jest, že když manželství právoplatně rozloučeno, a to bez viny manželů, zůstává rozloučeným, a to bez jich viny, a rozsudky nižších stolic, vyslovující rozvod z viny obou, jsou nyní bezpředmětné. První soudce ovšem právem vynesl rozsudek o rozvodu a o vině na něm a zdálo by se, že i odvolací soud, maje rozhodovati o rozvodu, vysloveném v prvé stolici o den dřív, než uznáno na rozluku, postupoval správně, uznav i o rozvodu i o vině na něm, ježto jeho rozhodnutí působí pak ex tunc, t. j. ode dne rozsudku prvního soudu, a to by platilo nyní i pro nejvyšší jako dovolací soud. Nicméně nemůže to vše míti vliv na zrušení manželství rozlukou vyslovenou rozsudkem nejvyššího soudu, doručeným dne 29. ledna 1929, takže správně měl již odvolací soud ve výroku svého rozsudku teprve potom vydaného ze dne 27. března 1929 odvolání co se týče rozvodu a viny odkázati na rozsudek nejvyššího soudu, vyslovivší právoplatně rozluku bez viny stran a měl vynésti výrok jen o otázce výživného, která jediné zůstala ještě otázkou praktickou. Pokud arci záviselo rozhodnutí o ní od otázky viny na rozvodu, musila se i tato řešiti, a poněvadž ani tato není samostatná, nýbrž byla odvislá od otázky, zda tu byl důvod rozvodu, bylo řešiti i tuto, avšak to i ono již jen v důvodech, jako otázky předurčující. Zřejmé je také, že o výživném mohlo býti uznáno jen pro mezičasí až do účinnosti rozsudku o rozluce, neboť od té doby mohla se otázka výživného řídití již jen podle předpisů daných pro ni pro případ rozluky, nikoli podle předpisů daných pro případ rozvodu. Když tedy rozsudkem nejvyššího soudu ze dne 14. prosince 1928 vyslovena rozluka bez viny stran, nepřísluší od doručení tohoto rozsudku, nastalého dne 29. ledna 1929, žalobkyni výživné, ježto § 1266 obč. zák. přiznává »dostiučinění«, jež tu ovšem záleží ve výživném, jen nevinné manželce proti vinnému manželci, ne však vinné proti vinnému a také ne, o kterýž případ právě jde, nevinné proti nevinnému. Nižší stolice v rozvodovém sporu vyslovily arci rozvod z viny obou stran, i ačkoli důvody rozvodu jimi zjištěné byly by i důvodem rozluky, nemůže přece tento výrok o vině na nich změnití nic na právoplatném rozsudku, vyslovivším rozluku bez viny stran. Než přece jest doložiti, že, i kdyby tento výrok o vině obou stran byl přijat a platil i pro rozluku, otázka výživného i pak by zůstala nezměněna, ježto, jak řečeno, ani vinné manželce proti vinnému manželci nárok na výživné nenáleží. Tak mohlo jen až do účinnosti rozluky přiznáno býti manželce výživné podle dv. dekretu ze dne 4. května 1841, čís. 531 sb. z. s., jenž i při oboustranné vině to při rozvodu dopouští,

a když jí nižší stolice přiznaly od 26. dubna 1927 s neomezenou časovou účinností do budoucnosti, jde nyní po rozluce jen o dobu od 26. dubna 1927 do dne 29. ledna 1929, do dne účinnosti rozluky. Jde jen o to, zda a pokud musí i nejvyšší soud řešiti v nynějším sporu rozvodovém otázku viny na rozvodu, by o tomto výživném mohl rozhodnouti. Podle děje i manžel v odvolání navrhl rozvod z viny žalobkyně, nikoli zamítnutí žaloby o rozvod, a mohlo tedy jíti i v dovolání již jen o otázku viny, nikoli o otázku rozvodu, takže, když nyní manžel v dovolání navrhl především zamítnutí žaloby, tedy také zamítnutí žádaného rozvodu (spoléhaje patrně na platnou již rozlukou), nemůže k tomuto jeho návrhu, an jej neučinil v odvolací stolici, býti přihlíženo a rozvod trvá nedotčen a otevřenou zůstává jen otázka viny. Poněvadž však manželka proti výroku prvé stolice, že i ona jest na rozvodu vinna, odvolání nepodala, zůstal tento výrok o její vině v platnosti, a šlo by jen o vinu manželovu. Tu pak stačí odkázati na důvody nižších stolic, jež ze svých zjištění, vízících i dovolací soud, právem na jeho vinu a podle cit. dv. dekretu ze 4. května 1841 na jeho povinnost vyživovací uznaly. Ale lze také říci, že, když rozsudkem nejvyššího soudu, uznávším na rozlukou vysloveno, že žádná strana nemá na rozluce viny, ježto rozvrat nastal pro neshody tkvící v různosti povah již před tím, než vzájemná ubližování stran nastala, takže tato příkoří, v nichž nyní nižší stolice vzájemnou vinu spatřují, byla správně již jen následkem rozvratu a ne jeho příčinou — musí tento výrok o bezvinnosti obou stran býti použit i zde. Avšak, i když se tak stane, nezmění se otázka výživného, neboť při rozvodu může i nevinná manželka žádati na nevinném manželovi výživné (§ 1264 obč. zák., Krasnopolski Fam. R. str. 211, Ehrenzweig II. 2 (Fam. R. 1924, str. 128 dole). Připomenouti jest, že i kdyby nebylo rozsudku vyslovujícího rozlukou, dospěla by věc k témuž samému konci, neboť na základě rozsudku vyslovujícího rozvod z viny obou stran, měl by i manžel právo vymoci podle § 17 rozl. zák. rozlukou, přičemž by se do usnesení o ní převzal výrok o vině z rozsudku rozvodového a nastal by tedy případ rozluky z viny obou stran, kde manželka podle § 1266 obč. zák. nemá nárok na výživné.

Čís. 9760.

Bylo-li zažalováno více než 300 Kč, soud prvé stolice však nepřisoudil žalobci více než 300 Kč, jest odvolání žalovaného přípustné jen z důvodů § 477 čís. 1—7 c. ř. s. Rekurs do usnesení odvolacího soudu, jímž bylo odvolání odmítnuto jako nepřípustné, není přípustným, aniž lze napadati usnesení odvolacího soudu, jímž byl odmítnut recurs proti výroku o útratách.

(Rozh. ze dne 22. března 1930, R I 134/30.)

Žalobě o zaplacení 500 Kč vyhověl procesní soud prvé stolice potud, že přisoudil žalobci 120 Kč. Odvolání žalovaného